

Magten korrumperer!

(udfolder sit væsen)

I 1991 fik jeg undervisning af [Hugo Cancino Troncoso](#), en chilensk flygtning, der forskede i latinamerikas kultur som ansat på det daværende Odense Universitet.

Konklusionen af hans betragtninger over Latinamerika var kort og godt: "El poder corrumpe"! (magten korrumperer)

Mit cand phil speciale, "[Magtens væsen](#)" fra 1989, var en filosofisk undersøgelse af magtens væsen, sådan som jeg så den gennem forskellige forfatteres værker.

Hvor Hugo så magtbegæret gå ind og ødelægge idealerne bag fx revolutioner og magtovertagelserne i Latinamerika, forklarede jeg magtens væsen ud fra en fundamental form for værensforståelse i fundamentalontologisk forstand.

Jeg var ikke idealist i almindelig ideologisk forstand, men arbejdede allerede da med udgangspunkt i en helt anden tilgang til den menneskelige væren. Jeg betragter mennesket som metafysisk i den forstand, at det [genererer sin værensforståelse](#)¹, selve tilgangen til sig selv og verden på en måde, der er afgørende for konstitueringen af alt, hvad der viser sig her, dvs. "inden for rammen" (menneskelig tidslighed, rumlige og tidslige moduleringer over det værende).

Uden at kunne sætte de ord på, som jeg bruger nu, så skelnede jeg mellem den socialt psykisk konstituerede realitet, som jeg satte op over for en virkelighed, der indeholder sin "konstruerede virkelighed", og som "er" mere end netop konstrueret virkelighed.

Magtens væsen, den beregnende, kontrollerende og manipulerende tilgang til sig selv og sin omverden, er fundamentalt konstituerende for menneskets forhold til sig selv, andre og alt andet. Det gælder fra de mere intime relationer til de mest generelle former for social systemdannelse.

Kulturen står for den sociale ramme, tradition, som det menneskelige sind træder ind i, og som på den måde præger og strukturerer sindets dispositioner, den sociale adfærd.

¹ Min vejleder, Søren Gosvig Olesen, som jeg forberedte en skriftlig bunden opgave om moderne teoretisk filosofi i samarbejde med, har nogle tanker, der nærmer sig min position.

Kulturen indeholder sine begreber for det, der er. Manden opfatter sig som mand, kvinden som kvinde. Det sker betinget af de forventningsstrukturer, som gælder i et samfund. Distinktionerne omkring de politiske manifestationer i relation til kønnene handler i høj grad om, hvor meget kulturen anerkender forandringen i sig selv og sin omverden, de flygtige egenskaber og deres atidslige betydninger som afgørende eller ej.

Den katolske kirke, som har kæmpe magt i det latinamerikanske samfund, forbyder kvinder at være præster, præster at have koner og dikterer manden og kvinden at holde sex indenfor ægteskabet og at begrænse dyrkelsen af det til det, der tjener forplantningen. Forbudet mod abort, mandens position som overhoved i familien og synet på sex som udtryk for syndighed, når det udfolder sig uden for kernefamilien, spiller ind i prægningen af selve sanseligheden i de latinamerikanske samfund.

Hierarkierne er massivt tilstede i det latinamerikanske samfund. Historisk står de hvide erobrere øverst i det sociale hierarki. Hvid hud figurerer som det mest attråværdige hos begge køn blandt alle, hvide, indianere og sorte.

Manden mister fundamentalt set ikke anseelse ved at have sex uden for ægteskab, det er primært kvinden, der gør det. Det er også hende der rammes konkret, især hvis der ikke er fri abort og hun må bære konsekvenserne af en afære alene.

De katolske præster er i et utal af sammenhænge afsløret som især homoseksuelle pædofile, der dyrker deres seksuelle orientering beskyttet af den katolske kirke, hele vejen til Vatikanet i Rom. Der er tale om offentligt kendt men tabubelagt fakta.

Den protestantiske kirke præger sanseligheden i det nordamerikanske samfund, hvor det stadig er sådan, at ca. 80 % af den mandlige befolkning er omskåret, selv om det er videnskabeligt bevist, at det har stor [skadelig](#) indflydelse på mandens og kvindens mulighed for at have god sex sammen. Det tabubelagte formål med at skære forhuden af manden allerede fra spæd er, at drengen ikke skal lære at kontrollere sin orgasme selv, dvs. forfine mulighederne for at være sammen med andre på måder, som kan varieres og kontrolleres til begge parter fordel.

Fortællingen om den ultimative mandighed i hele den nye verden går på det at have kontrol over lysten, at komme i den position, hvor manden kan gøre præcis, hvad der passer ham for at tilfredsstille sig selv på det udvalgte eksemplar af en præmiekvinde. Men konkret så

er manden lemlæstet i sin sanselighed fra begyndelsen af religion og fysisk invalidering.

Donald Trump står for denne mandlighed. Han er imod indvandring, men gift med et eksemplar af en udvalgt kvinde, importeret fra og født i det tidligere kommunistiske Jugoslavien. Hans politiske bagland respekterer ham for sin magt til at gøre, hvad han vil med de mest udsøgte kvinder, og han tilbedes generelt for den måde, som han dyrker magten, politisk, økonomisk og militært på.

Der ligger en fundamental værensforståelse til grund for den udvikling, som man ser nu politisk i hele den fri verden. Det er machokulturen i smuk forening med de gamle monoteistiske religioner og markedsideologien, der har meldt sig. Det konstituerende for denne udvikling er magtens væsen, hvor religionskritik kun udøves over for islam.

Den jødisk fundamentalistiske stat, Israel, begår forbrydelser mod menneskeheden i Gaza, men dem, der fremfører kritik af det har tilbøjelighed til at blive kategoriseret som antisemitter og Holocaustbenægttere inden for resterne af stort anlagte fortælling om den fri verden.

Hugo Cancino betragtede magten som noget, der korrumpere de idealer, som han selv havde omkring samfundets indretning, hans ideologi. Han så magten som en kraft omgivet af idealer, ideologi, principper.

Jeg mener, at det er muligt at forklare korruption med noget, der ligger dybere end ideologien. Dermed bliver magten det væsentlige, ikke ideologien.

Det, der styrer nu, er markedslogik og krigslogik. Det politiske system er på vej fra det mere markedsorienterede over i krigslogikkens domæne.

Siden afslutningen på anden verdenskrig har den store fortælling, dvs. den overordnede ramme for social selvforståelse, centreret sig om [markedet som realitetsprincip](#). Fortællingen om markedet kan kort formuleres således: "Alt, hvad der er godt for den enkelte på markedets betingelser, det er ikke bare godt for denne, men i det hele taget." Konkurrencen på det fri markeds betingelser er blevet beskrevet som garantien for udviklingen mod den bedste af alle verdener. Vinderne på markedet har ikke bare haft fordel af at vinde på markedets betingelser, men har også kunne sælge sin succes som udtryk for udviklingen frem mod den bedste af alle verdener.

Velfærdsstaten defineres som en overbygning på markedet, som båret af markedet, hvor globaliseringen er blevet identificeret med noget, der nærmer sig naturlov. Ove Kaj Pedersen beskriver denne forståelse for det danske samfund.

Med Trump ved magten i det hvide hus ser det ud som om, at fortællingen er ved at være slut.

Han repræsenterer et samfund med ca. 360 millioner borgere, hvor den hvide protestantiske kvinde/mand stadig er i flertal, men hvor man føler sig truet af diversitet og konkurrence på det globale marked. Man mener ikke længere at have fordel af den fri konkurrence og satser nu på nationalitet, race, religion, militærmagt.

USA mener ikke længere, at det er en amerikansk opgave at forsvare Europa mod Rusland. Man identificerer ikke de europæiske interesser med sine egne.

Kina bliver anset for at være den største konkurrent i økonomisk forstand, og dermed fjenden. Underskuddet på den amerikanske betalingsbalance og statsbudget er en sand udfordring, som indtil nu er blevet båret af USA's magt over verdens reservevaluta.

Indvandrere fra Latinamerika dæmoniseres og deporteres på måder, der strider mod USA's fundamentale retsprincipper.

USA's statslige institutioner udfordres og sættes ud af kraft.

Hvis USA mister kontrollen med pengeskabelsen i verden, dvs. hvis den monetære hegemoni, som dollaren repræsenterer, går i sig selv, og hvis det amerikanske samfund ikke længere har fordel af fortællingen om sig selv som alle andres succes, og som derfor er dømt til at definere sig selv antagonistisk i forhold til alle andre end netop amerikanere, så vil evnen til at opretholde sin position som verdens førende politiske, økonomiske og militære magt gå i sig selv.

Den mægtige vil ende op som offer for det styrende i sin egen adfærd. Magtens væsen ligger i processen, hvor distinktionen mellem offer og bødde går i sig selv.

Maga, bestræbelsen på at gøre USA stor igen, vil føre til erfaringen af succes som sin egen modsætning.

Kognitivt er den sejrende livsstil ikke på højde med ontologien.

Det hjælper ikke noget, at Trump forbyder videnskaben at formulere sine videnskabeligt kvalificerede beskrivelser af ham selv, hans magtudøvelse og om den menneskeskabte globale opvarmning.

Han vandt magten på markedets betingelser. Men der findes en fundamental realitet, som ikke forsvinder med hans magt.

Magtlogikken har ikke patent på væren.

Læren om det, der er, viser det, at magtens væsen sætter sig igennem som et paradoks.

Det handler om mere end det, at magten korrumpere.